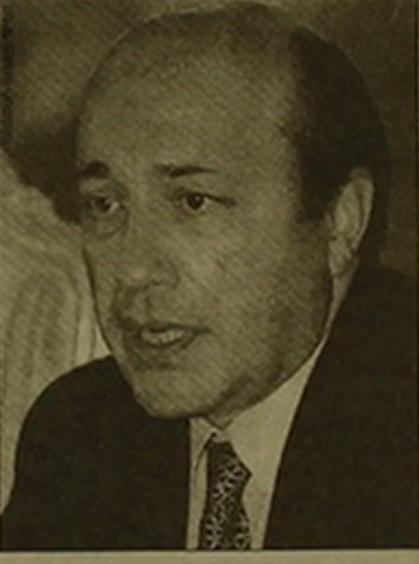

Տագնադահարույց հարցադրումներ

Իզոր Իվանովի երեսնայան այցի շուրջ

ՈւժԻՆԿ ՏՈՒՆՆԱԾԱԾԱՆ Այսօր երեսուն է ժամանում ՌԴ արտգործնախարար Իզոր Իվանովը, որ երեկ Քախու այցելելով Ադրբեյջանի նախագահին և հանձնել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի ուղերձը, Բախվում իր դաշնակցից Թոֆիկ Չուֆիգարովի հետ հանդիպելուց հետո Իվանովը հայտարարել էր, որ Ռուսաստանն ու Ադրբեյջանը չեն կարող իրենց հարաբերությունները Ղարաբաղյան հակամարտության դաշնակցության հարցում զարգացնել բոլոր ուղղություններով փախափելու, սենսազիան օգտակար, մակրոտարածքային և այլ բնագավառներում: Դրանք են և որ նախքան Քախու մեկնելը, Իզոր Իվանովը հայ վրացի և ադրբեյջանցի լրագրողների առջև ընդհանուր հայտարարությամբ էր հանդես եկել, որ չեղ նեղ էր, որ Ռուսաստանն Անդրկովկասում ունի օգտակարական շահեր, և որն էլ ուժի կողմից այդ փաստի անստույգ կլիմի մեծագույն սխալ:

Եթե հավասան «Ամերիկայի ծայր» օտարերկրյան սեփականության 1-ի տնտեսական, ադրբեյջանցի մասշտաբային հայտարարում է այն սարածաբաններում, «ուր դրանից առաջ եղել է ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչը»: Ավանովը դարձ է Իվանովը մտադրված է սուկ ամերիկյան ազդեցությունը «չեզոքացնելով»: Որ գերտերությունները մասշտաբային են մեկը մյուսին չեզոքացնել անկասկած է: Բայց Իվանովի անդրկովկասյան այցը, անսկզբ, այդպիսին համարել չի կարելի: Նման այցերը հանդիսանում են լինում, բավական երկար նախադասարարական համաձայնագրեր են, ընդամենը ոչ ու սուրճի բաժակով զուգակցել չի կարող, քան ժամանակակից առումով իր այցը ուժ այցի հետ է համընկնում կամ ոչ:

Ինչպես Իվանովը եկել է եւ, անկասկած, որոշակի օտարերկրյաններով: Նախ, Ռուսաստանն արգելադրում է հակամարտության փախափումը ԵԱԿԱ Սինսկի խմբի եռանախագահներից մեկն է: Բնական է, որ Մոսկվան կուզենար նախագահներ Ալիևից ու Քոչարյանից հնարավոր առավելագույն ինֆորմացիա ստանալ նրանց վերջին երկուսին անմիջական բանակցությունների եւ ձեռք բերած դաշնակցությունների մասին հենց թեկուզ որոշ այդ եռանախագահներից մեկը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վսանգավոր նախադեմ

«Օրագիր» օրաթերթի խմբագիր Լիլի Գաբրիելյանի նկատմամբ կենտրոն է նոր-Մարա առաջին այսպիսի դատարանի կայացրած դատավճիռը խոր մտախոհությամբ ընդունվեց լրատվական մեք բերանակների կողմից: Մեք կարծիքով, զուգ լրագրողական էթիկայի սահմաններում մնալու սահմանված գործն անհեղի կերպով մի կողմից փախափելուց, իսկ մյուս կողմից՝ փրկաբերական շայտասանի մամուլի համար սեղծելով վսանգավոր նախադեմ, որը սղախում է նահանգ դատարանի մամուլի ազատության աստիճանը նվաճված դիրքից:

Նկատի առնելով այս բոլորը, կոչ ենք անում դատական մարմիններին, համադասարան բողոքարկման դեմքում, վերանայել դատարանի դատավճիռը, թեկանել այն և գործը թեղափոխել մամուլի մասին օրենսի երգանակները: Բավարարվելով բարոյական բնույթի դատիվներով, փանդի մեք գտնում են, որ ոչ ու Գաբրիելյանի և նրա խմբագրած թերթի դատավճիռն անհարիր է որոշիչի նկատմամբ լրագրության բարոյական նորմերին:

Այս առիթով համադասարան ենք մարմիններին ուզադրության ենք հանձնում այն դատարան, որ օրենսդրական դատարանի անկասարության սահմաններում մեք անգամ եւս երեսն են գալիս 33 մամուլի մասին օրենսի, որով գլխավորաբար մեք է առաջնորդվի մեք մամուլը, և 33 փրկական օրենսդրության միջոց առկա անհամադասարանությունները, անգամ հակադասարանությունները, ինչը հղի է անբաղձալի նոր բարոյությունների վսանգով:

Մյուս կողմից, կոչ ենք անում լրագրողական մյուս բոլոր կազմակերպություններին և լրագրողների նախաձեռնել լրագրողական էթիկայի և բարոյական նորմերի մասին վարակաճանցների մեք անում ու ընդունում ի գործածություն շայտասանի մամուլի:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՍՍՄՈՒՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԿՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆԻ ՍՍՄՈՒՆԻ ՍԿՈՒՄ
ՉԱԼԳԱՍՏՈՒՄՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ալիևը փնտրում է Միսկի խմբին

ԲԱՍՏ, 2 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍԱՄԵ: Ադրբեյջանի նախագահ Իզոր Իվանովը խիստ լինադատարան է ենթարկել դատարանային հակամարտության կարգավորման հարցով զբաղվող ԵԱԿԱ Սինսկի խմբի (ՄՆ) գործունեությունը:

Մեք ենք Ի-ին ընդունելով ԵԱԿԱ ՄՆ-ի ամերիկյան համադասարան Բե-րի Բախվանի Ալիևը հայտարարել է, որ սկսած անցյալ սաղա առնանից ՄՆ-ը «դատարանային» է զուգարբում: 1998 թվականի Երեւանի Միսկի խումբը առաջարկել է «ընդհանուր դե-տարան» սկզբունք, որը շայտասան ընդունել է, իսկ Ադրբեյջանը մեք է: «Մեք չիք կարող ընդունել այդ օրագիրը, քանի որ ադրբեյջանի չի Ադրբեյջանի նկատմամբ, իսպարում է նրա սարածափայի ամբողջականությունը: Մեք հույս ունենում, որ ՄՆ-ը հանդես կգա նոր առաջարկներով, սակայն դա չեղի չունեցալ», ասել է Ալիևը:

«Եթե դու չստանալով եք մեք ան-լու Լեռնային Ղարաբաղի անկախու-թյունը, ադրբեյջանի կառավարչի, հայ-սարարել է Ալիևը:

Ադրբեյջանի նախագահը ընդգծել է նաեւ, որ իր հույսերը կառված ԱՄՆ-ի և Զրանայի Միսկի խմբի համադասարանները նախադեմ են, «չեն ար-դարացել»:

Այն հանգամանք, որ շայտասանի և

Ադրբեյջանի նախագահների միջոց ուղ-դակի բանակցություններ են սկսվել, չի նախադատում, որ ՄՆ-ն մեք է ձեռնոր ծաղած նախ, և ու մեք է ակնխանա, ասել է Ալիևը:

Դրան ի դատարանային, Բե-րի Բախվան խոստացել է Օսլոյում, ուր նա կենտրոն սարածաբան կատարած այցելու-թյունն ակարատելուց հետո, Ալիևի կար-ծիքը հաղորդել ԵԱԿԱ գործող նախա-գահ, Լորիվանայի արտգործնախարար Կոնս Վոլբեքլին:

Բախվանը նեղ է, որ դատարանային հակամարտության կողմերը մեք են Միսկի խմբի երեւ առաջարկություննե-րը, այդ դատարանով դեմարտ կառու-թյուն է առաջարկել:

Ամերիկայի դիվանագետը կարծի է հայտնել, որ սարածաբանային համա-գործակցությունը կնդասի հակամար-տող կողմերի միջոց փոխադարձ վսա-հուրյան առաջարկներ: Սակայն Բա-խվանի այս հայտարարությունը բացա-սական ազդեցություն է գործել Ալիևի վրա: «Ուզում եմ, որ դու իսպարներն զիտակցել, որ միջոց հասարակ չլին-վի, օկուպացված սարածաբանը չազա-սազովեն, փախափումները չվերադա-նան իրենց սեքը, շայտասանի հետ հա-մագործակցության մասին խոստ անգամ չի կարող լինել», հայտարարել է Ադրբե-յանի դեմադար:

ՀԱԿ-ը նախադատարանում է կանոնադրական փոփոխությունների

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրադատարան վարչությունը գումարեք ա-նան իր անդրանիկ նիստը: Օրակար-գի հրատարակումը հարցերից մեկը ՀՊԱԿ կանոնադրությունը փոփոխություն-ների ենթարկվող խմբագրական հանձնաժողովի սեղծումն էր, ինչ-դեք հայտնի է, համաձայն ՀՀ փաղա-ցահայկան օրենսդրի, երկրում գրանցված բոլոր հասարակական-փաղափական կազմակերպություննե-րը միջի վերագրանցվեն և փոփո-խությունների ենթարկեն իրենց կա-նոնադրությունները: Այս կաղակ-ցությամբ ՀՊԱԿ անհատներ Ուրբե-ն Միրզայանյանն առաջարկեք սեղ-ծել հանձնախումբ, որը կվերամեա-կի կուսակցության կանոնադրու-

թյունը: Հանրադատարան վարչու-թյունը հաստատեք հանձնաժողովի կազմը լայնամակ, որ հետագայում հանձնախումբի կազմը կհամարվի նաեւ փորձագետներով:

Այնուհետեւ ՀՊԱԿ ընդունեք կու-սակցության հրատարակված երկու երգարբանակները ակունքներում ս. ք. հուլիս-օգոստոս ամիսներին իրա-կանացված վերահազմակազման և անդամավճարների գանձման ար-դյունների վերաբերյալ: Ըստ ան-նայի ներկուսակցական վիճակը ՀՊԱԿ-ում բավականացալի հսա-կեցված է: Որոշում ընդունվեք ան-դամավճարների գանձման գործը-նացի վերջին ժամկեք նախադեմ սեղծությունների 30-ը:

Պետությունների ղեկավարները կհանդիպեն Յալթայում և Աստանայում

ԲԱՍՏ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՆԱՆ ՏԱՊԱՆ: 21 երկրներ հաստատել են իրենց մաս-նակցությունը «Բալթյան-սեւծովյան համագործակցություն, դեքի 21-րդ դարի հնագույն ժամանակներից հանդիպումը (Յալթա, 10-11 սեղ-տեմբերի) Ուկրաինայի նախագահի հուլանակությունը: Հրավիրված են 24 դեքությունների ղեկավարներ և դատարանային կազմակերպու-թյուններ, որոնք թվում Անդրկովկասի և Մեքդարիկայի երկրները, Մոլդովան, Լեհաստան, ՈՂ-Ն, Թուրքիան, ԳՂ-Ն, 7 միջազգա-յին կազմակերպությունների ղեկա-վարներ: Խորհրդածողովի նոդասակն է Լեռնային Ղարաբաղ-սեւծովյան սա-րածաբանում փաղափական, ճեք-սական և մարդասիրական համա-գործակցության վիճակը, թեղեկա-վության և փորձի փոխանակումը փաղափական և ճեքսական բարեփո-խումների փրկանագրան և երկր-

դական և երկրասլանայան կառույց-ներում ինտեգրացման վերաբերյալ, ո-րոշել հետագա համագործակցության ուղիները հանուն սարածաբանա-յին կայունության և 21-րդ դարի միացյալ երկրայում անվսանգու-թյան ամրադնում:

Աստանայում սեղծությունների վերջին կկայանա ՄՊՀ Մախային միությա-նը մասնակցից երկրների կառավար-ությունների ղեկավարների խորհրդի նիստը: Խորհրդածողովի ազխասան-ին սղախվում է ՈՂ կառավարու-թյան նախագահ Վաղիմիր Պոչո-կի մասնակցությունը: Բնարկման կողմեն առեւտրասեքսական համա-գործակցության ակնխանցման և ֆինանսասեքսական ծգնաժամի հեքեաններին հաղթահարման ուղղված Մախային միության դե-տարանների համաքեղ գործողու-թյունների մասին արձանագրության նախագիծը:

Համախաղահային բանկի 25 մլն դոլարի վարկը սղախում է դաճնալ դատարանային

Բոլորս սղախում ենք ՄԱՏ-ի մակրոսեքսուսական գնախաղահայիններին

Միջազգային արժուրային հիմ-նադրամի և Համախաղահային բանկի դատարանային կազմը մեք է ժամանել Հայաստանը ըստ նախ-նական դատարանային կազմակեր-պության 31-ին: Այցը հեքաձվեք, և ըստ «Ազգի» աղբյուրների միջազ-գային ֆինանսական կազմակեր-պությունների ներկայացուցիչները Հայաստան կժամանեն սեղծությունների կեքին: 10-15-ը ընկած ժամանակա-հատվածում: ՄԱՀ-ի և 79 դատարան-ային կազմակերպության գալուստը հույս կա-րելու է, փանդի վճովելու է 65 մլրդ դրամի հասնող բյուջեի դեքիցիսի ծածկման խնդիրը ի հաղիվ ՀՀ ՏԱՀ-3 վարկի հեքական 25 մլն դո-լարի: Գնախան, որ վարկի եւս մեք վերջին չաղաբաժինը Հայաս-տանի Հանրադատարանային մեք է ստանալ ղեկեքներին: Ընուր 50 մլն դոլար ստանալու դատարանային մեք կկարողանան ընթացիկ սարին ա-վարել ճեքսական և փաղափական

նվազագույն կուրուսներով: Հայաստանում է գտնվում ՀՀ Եվ-րոպայի և Կենտրոնական Ասիայի սարածաբանի ենեքեքիկայի հարցերով ավագ ճեքսագետ Մալ-ման Զահիրը, որի հիմնական առա-խությունը մեք ենեքեքիկ դուրսը սեղծականաճեքսուսական նախա-դատարանային է: Երեկ Մալման Զա-հիրը մեք է հանդիպել հանրադատարանային վարչադատարանի ենեքեքիկ համակարգի վերաբերյալ իր խորհր-դատարանային-դատարանային հա-մաքեղ Լեռնային, սակայն վարչա-դատարանային է ժամանակ չգազվա-կառավարության համեքությունը կարճեք հասնում է, ընդ որում չղաճառաբանված արագ: Մեք նախորդ վարչադատարանային մեք երկու հանդիպումներով ստանում էին անհրաճեք վարկերը և փակում գոյացած ճեղվածները: Վազգեն Մարգարյանի դատարանային է: Լոր վարչադատարանային անհամեք է:

Ուղղակարական կենտրոնը 5 արեկան է

Չորեկանները չափվում են ոչ թե արեկների թվով, այլ նրանց արտադրությամբ: Նախադասարարները իր 5-րդ արեկիցին այս ծնարարության հաստատման է հետևում: 33 նախկին արագործնախարար Բաֆֆի Չով-հաննիսյանի հիմնադրած Ուղղակարական կենտրոնը և ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը: Մեղծվելով որդես նորակախ Չայասանի ղեկավարության կայացման ոչ ժեսակաճ խթան ուղղակարական կենտրոնը մեկնել է այժմ հանգրվան առ հանգրվան իրականացնում է գործունեության մի ծրագիր, որի հիմնադրությունները բխում են Չայասանի Չանրադասության և ողջ հայության ընդհանուր անհրաժեշտից:

Այս ծրագրի կենսագործումն սկսվել է երեսնամյա վաղամեծիկ փոխստորեն Տիգրան Չայասանյանի համարմամբ, 1994 թվականի հոկտեմբերի 5-ին ոչ ընդարձակ, բայց սեփականի վերջին նորություններով աղա-հովված գրասենյակում: Հետազոտությունների ղեկավարման գործը վստահվել է խստագույն ընտրությամբ աշխատանքի ընդունված փորձագետներին ու վերլուծաբաններին: Նրանց անմիջական ղեկավարությունը է հայաստանյան և միջազգային իրադրություններին նմանապես հայացում կենտրոնը: Վերլուծական այդ ողջ աշխատանքն անվտանգ է մեծաթիվ հոգվածներում, մենագրություններում, գրքերում: Միաժամանակ կենտրոնում համախառն կազմակերպվում են «կլոր սեղաններ», որոնց մասնակցում են ղեկավար համակարգի ներկայացուցիչներ, աղափական գործիչներ, դեպիտատներ, օտար մասնագետներ:

Քիչ չեն նաեւ երեսնամյա ու աշխարհի արքեր վայրերում կազմակերպված այն գիտաժողովները, որոնց մասնակցում են կենտրոնի աշխատակիցները մասնագիտական ելույթներով, ուրույն հայկական տեսակետների ներկայացմամբ:

ՈւՂԿ-ի աշխատակազմի (գործադիր ստորեն Արամի Գաբրիելյան) գործունեության արգասիքներն արժեքավորում են իրական ձեռքբերումներով: Դրանցից հարկ է առանձնացնել ղեկավար և ոչ կառավարական մարմինների հետ համագործակցությունը, մասնակցությունը ազգային անվանագրության համադրությամբ ստեղծմանը, Երևանի կառավարչական համալսարանի կազմակերպությունների հետ, արածաբանական նմանություններում փոփոխական ղեկավարի համաձայն կազմակերպությունների հետ:

Իսկ 1998 թվականի ապրիլին կենտրոնը սկսեց տպագրել «Չայագր երեսնամյա» գունագեղ, բազմաթիվ ամսագիրը (գլխավոր խմբագիր՝ Կալեթի Արիսյան, խմբագիր՝ Չայուհի Փալանդուզյան): Ամսագիրը կանոնավոր լույս է տեսնում և արածաբանական միջավայրում արագործները մեր հանրապետությունում ու աշխարհում կատարվող առաջնային իրադրությունները:

Ուղղակարական և ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի 5-ամյակի տոնակատարությունը տեղի կունենա երեսնամյա հոկտեմբերի 23-ին Չայասանից, Արցախից և սփյուռքից ներկայացուցիչների և հյուրերի մասնակցությամբ:

Կենտրոնի մասին առավել մանրամասն տեղեկություններ ստանալու նպատակով կենտրոնի ուղղված նամակները կարող են հասցեագրվել՝ Չայասանի Չանրադասություն, Երևան 375001, Խորհրդարանի 4, 5-րդ հարկ, սփյուռքում՝ c-o P. O. Box 57666, Sherman Oaks, California 91403:

Կատարելիս այսօր տնտեսում են, թե Չայասանում ազգային քաղաքացիական պայքարի մասին սեփականազգային ավարտված է, սակայն դարձ վիճակագրությունն աղաքացուցում է, որ իրական սեփականազգայինը նոր դեպք է սկսվել, և անհի առ այսօր սեփականազգայինը են հիմնականում ստասարկման ոլորտի փոքր ու միջին ձեռնարկություններ: Արդյունաբերական ոլորտը ցայժմ գրեթե կուսական վիճակում է, եթե հազվի չափն է թեթև և սննդի արդյունաբերության ոլորտը: Ինչպես նաև նրանց գաղափարախոս վարչապետ Վազգեն Արազյանն անընդմեջ շեղում են

բյուրոների մեծ մասում տեղի է ունեցել թալան, եւ այդ ձեռնարկությունների երկու մասը, բացի այն, որ չափազանց էժան է մասնավորեցվել, այսօր չի աշխատում ընդհանրապես կամ էլ գործում է իր նախկին հզորությունների նվազագույն ծավալներով:

«Միասնության» երկրորդ թեղ «Չանրադասական» կուսակցությունը, թեթև գաղափարապետ աջ դասում գտնվող սնտեսական ծագիր ունի, սակայն այս կուսակցության Աժ ղեկավարները դարձան միջուկը, ինչպես նաև նրանց գաղափարախոս վարչապետ Վազգեն Արազյանն անընդմեջ շեղում են

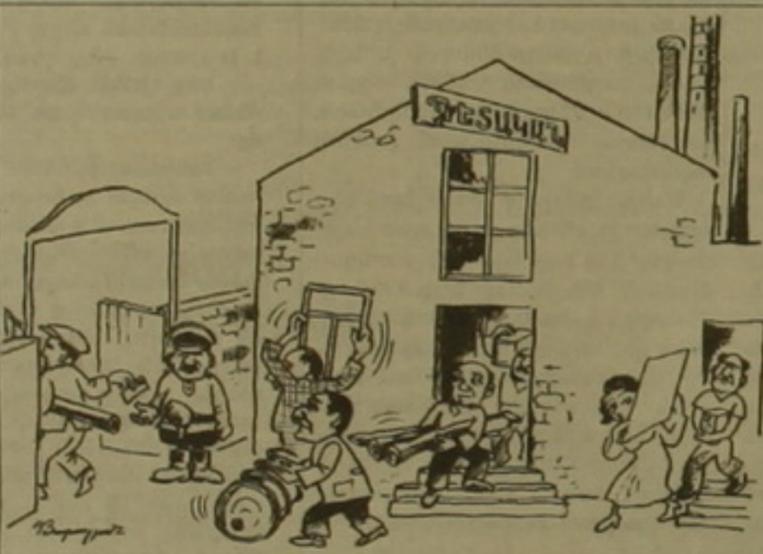
բյուրոներից Եւստրում բազակայում են որոշ հոստագործ, որոնք վաճառվել են այս կամ այն դասակարգով, կեղծ թղթային ձեռագրություններով, դրան գումարած արդյունաբերական հսկաները չեն աշխատում, իսկ եթե անգամ աշխատում են, կուսակցում են վիթխարի դասեր թե բյուրո, թե գործընկերների հանդեպ: Վկան «Նախիջ»», «Չայեկեհրամբենան», «Չրագղանմեհենան», «Սաղֆիր», «Տրանգիստր»: Անգամ երեսնամյա ոսկեչափան գործարանը, չի կարողանում հասնել Եւստրաբերության բավարար մակարդակի: Պետական ձեռնարկություններից Եւստրում իրենց թափուր մաս-

թախյանը նեց, որ դարձադիր է 100 տկու սեփականազգայինները: Մեր կարծիքով, գաղաքակրթություն, որին տուր սվեցին նախորդ կառավարությունները, ի հետեւան, օրինակ, կոնյակի գործարանում եւ մի Եւստր այլ կարեւորագույն օրյեկներում մեր ղեկավարներն այլեւս բաժնեմաս չունի կամ եղած բաժնեմասն էլ այնքան փոքր է (Արմենեյ), որ ղեկավարները զրկված է ծայրի իրավունից: «Պեճ է կիրառել սեփականազգայիններն արքեր ներդրումային ձեւեր, բացի այդ, ղեկավարները կարող է դաժողանել որոշակի բաժնեմաս, եւ եթե այդ բաժնեմասը 51 տկուից դալկաս է, կարելի է գործարհի դալ-

Սեփականազգայինում. Այբն ասելուց հետո դեճ է ասել թեն

Չայասանում դեճես սեփականազգայինում չէ 1000-ից ավելի խոշոր չեռնարկություն

Ղալթախյանն «Ազգին» հայտնեց. «Սեփականազգայինում ծրագրում դեռես կա 720 ձեռնարկություն, Եւստր 300-400 ձեռնարկություն էլ ծրագրում ընդգրկված է: Ընդ որում դրան ծանր արդյունաբերության խոշոր օրյեկներ են «Կանազը», Երեսնամյա ոսկեչափան գործարանը, «Սաղֆիրը», «Նախիջը», «Չայագրը», «Շողակը», «Տրանգիստրը», «Պոլիլիմիլացեստը», «Չրագղանմեհենան», «Չայեկեհրամբենան» երկու գործարանները: Տուցակը կարող է բարունակել եւ եզրակացնել, թե Չայասանի սնտեսության վրա ինչպիսի ազդեցություն ունեցող օրյեկների մասին է խոսել: Որ ասում են, թե սեփականազգայինում բան չմնաց, ճիշտ է առայժմ սեփականազգայինը են գյուղմբերների վերամեակման ձեռնարկությունները եւ որոշ հաստագիտական, թեթև արդյունաբերական օրյեկներ»:

ղեկավար կարգավորիչ դեր սնտեսության մեջ, ինչպես նաեւ ղեկավարները իրեն սնտեսավարող սուրյեկ, ղաղադանելու անհրաճեսությունը: Մինչեւ վերջերս բոլորիս աղաքուցում էին, թե ղեկավարներն անմեակ սնտեսավարողն է:

Չսեփականազգայինում համար եւ ղեկավարման արածաբանություն է դեճ

«Չամաձայն եմ, սեփականազգայինում ձեռնարկություններից բավական Եւստր սարավորումներ են վաճառել, որոշ մասնավորեցված ձեռնարկություններում անմիջաբար վիճակ է: Բայց եկե՛ք տեսնենք ի՞նչ վիճակ է ղեկավար ձեռնարկություններում: Ասում են հանե՛ք այս կամ այն ձեռնարկությունը սեփականազգայինում ցուցակից: Չամաձայն եմ, և նրանք ինչո՞ր, բայց եթե ձեռնարկությունը սեփականազգայինում ցուցակում ընդգրկվել որոշակի ղեկավարման արածաբանություն է ենթադրում, աղա անհրաճես է ղեկավարման արածաբանություն սահմանել նաեւ չսեփականազգայինում դեպքում: Ի՞նչ է կատարվում չսեփականազգայինում ձեռնարկություններում, այսեղ Եւստր անգամ բարձրորդի վիճակ է: Պեճ է մեծել այս ոլորտում եւս ղեկավարման արածաբանության մասին: Այսպես օղանավակայանները Չայասանում սեփականազգայինում չեն, սեփականազգայինում չէ «Չայական ավիատոդիները»: «Չայական ավիատոդիներ» եւ օղանավակայանների ֆինանսանտեսական իրավիճակը գնալով վաճառանում է: Ճիշտ էր գնահատականը, որ ինչեց դեռ նախորդ Աժ-ում որքան ձգնե՛ք, այդքան վիճակը վաճառանում է: Ղալթախյանն «Չայագղանմեհենայի» խմբից, աշխատում են «Իմոլուսի», «Ամասի» հետ»:

Նաեւ ներքին վարձակալության են ասլիս, թեթև դրա իրավունքը չունեն: Բյուրոսային հիմնարկներն իրավասու չեն գործառնություններ կատարել կամ սնտեսավարել: Սեփականազգայինում նախարարը հավաստեցրեց, թե այսօր իրեն փորձում են կարգուկանոն հաստատել ոլորտում, բայց ղեկավար ձեռնարկությունների ստորենները համառոտն ընդդիմանում են ղեկավարմանը, թե վարձակալության ասլով ղեկավարման արածաբանները աշխատողներին ողջիկ են ասլիս: Իրականում աշխատողների հիմնական մասը չվաճարվող արձակուրդում է, իսկ ղեկավարներն ղեկավարող գումարները յուրացվում են: Բացի այդ, հարց է ծագում ո՞ւմ են դեճ այն ձեռնարկությունները, որոնք իրենց գործունեությունը Եւստր անգամ արածաբանական արածաբանության մասին արածաբանությունները չեն, բայց այնեղ Եւստր կիրառելի են ցուցադրվում փոխարենը կատարվում է ամեն ինչ, բացի կիրառելիս անընդմեջ գործունեությունից:

Այս արհի սեփականազգայինում ղեկավարման 83 մլն դոլար

Գումարը նախորդ արվա համեմատությամբ համեմատ է, բացառաբանում են, որ 83 մլն դոլարից 25 մլն-ը կոնյակի գործարանի սեփականազգայինում հետազգված վաճարն է: Չուս առաջին կիսամյակում Եւստր 8 մլն դոլարով է հաջողվել լրացնել սեփականազգայինում մուտքը: Սեփականազգայինը, թե՛ չսեփականազգայինը երկարությունը Եւստր դեպքում լուծվում է հոգուս առաջինի, բայց դեճ է վերանայվել սեփականազգայինում ձեւերն ու եղանակները: Ղալթախյանն «Չայագղանմեհենայի» ղեկավարման արածաբանությունը:

Մակրոտեփականազգայինում դեճ է միկրոտեփականազգայինում

Ղալթախյանը մեկնաբանելով մեր գնահատականը, ըստ որի այս արհի նկատմամբ է սեփականազգայինում տեղեկի կտրուկ անկում, եւ նոր կառավարությունը փորձում է վերանայել սեփականազգայինում ցանկը, և անհի Աժ-ում մեծամասնությունը կազմող «Միասնություն» խմբակցության թեւերից մեկը Չայասանի ժողովրդավարական կուսակցությունը, ծախս-սոցիալիստանտես գաղափարախոսություն ունի, նախարարն ընդգծեց. «Նախկինում կառավարությունը գլոբալ էր մոտեցնել խոշոր օրյեկների սեփականազգայինում հարցին, գլոբալ մոտեցումը չի ազդողվեց: Այժմ Եւստր մեկ ըստ գործարանների: Ներկայումս կառավարությունը և նրանում է «Կանազի» այնուհանգից գործարանի սեփականազգայինում հարցը, «Նախիջի» Եւստր կենտրոնի «Չրագղանմեհենայի» խմբից, աշխատում են «Իմոլուսի», «Ամասի» հետ»:

Քաղաքական անգամ ի՞նչ անանան Եւստր Եւստր Եւստր են, որ սեփականազգայինում ձեռնարկու-

ԸՆԴՂՈՒՄԻՅՈՒՆ

Մերբիայի եկեղեցին լինել է Միլոսեւիչին

Վերջին երկու տարում առաջին անգամ Մերբիայում ընդդիմադիր ուժերը միավորվեցին և օգոստոսի 19-ին Բելգրադում բազմամարդ ցույց անցկացրին, դաժանաբեր Սլոբոդան Միլոսեւիչի հրաժարականը: Այդ տրամադրից ցույցը հնարավոր դարձավ դրանից մի ևս ոչ օր առաջ Մերբիայի ուղղափառ եկեղեցու մասնաճյուղի Պավլեի հետ նրա նստավայրում ընդդիմության դեկլարացիայի հանդիման ընդդիմ:

Հունիսի 15-ին ԱՄՏՕ-ի օմբակոնոմների ավարտից անմիջապես հետո Մերբիայի ուղղափառ եկեղեցու սրբազան Սինոդն առաջին անգամ Միլոսեւիչին կոչ էր արել հրաժարական անել: Օգոստոսի 11-ին եկեղեցին նոր փաստաթուղթով կրկնեց հրաժարականի կոչը և միաժամանակ դաժանաբեր ստեղծել անցումային կառավարություն և անցկացնել վարձածական ընտրություններ:

Մերբիայի ուղղափառ եկեղեցու այս դիրքումը կրկին ցրտացրեց և, որն ունի իր նախադասությունը: Վերջին տարի տարած եկեղեցու և Միլոսեւիչի վարչակարգի հարաբերությունները գերե չէին հակասություններից: Այգրում հոգեւորական առաջնորդներն անվերապահորեն դաժանում էին բոլոր սերբերին մեկ ժեսուրյան մեջ միավորելու, մասնավորապես Բոսնիայում և Կոսովոյում ռազմական գործողություններ ծավալելու ծրագրերը: Ասկայն, ինչպես գրում է ուղղափառ աստվածաբան Օլիվիե Կլեմանը, «սերբ եռիսկոպոսների ծարերում դաժանություն առաջացավ այն դաժան, երբ նրանք ընթացեցին, որ

գործարկված միջոցներն անընդունելի են և արեւսաբեր»:

Իրականում Մերբիայի ուղղափառ եկեղեցին այնքան էլ միասար չէ: Պարզապես որոշ հոգեւորականներ մյուսներից ավելի շուտ էին սկսել սահակարծություն արտահայտել Բելգրադի դաժանական ֆաղափարականության առթիվ: Իսկ այսօր արդեն եկեղեցու սրբազան սինոդը, այսինքն գերագույն ասյանն է դասադասում Միլոսեւիչին:

Դա ինչո՞վ էր մայրամասավորված Ավեսարանի արժեքների վերահաստան ման ծգամա՞ր, թե՛ Կոսովոյում սերբերի կրած դաժանությունը և երկամասի հնարավոր կորստի հեռանկարով: Թերես երկուսն էլ: «Էստրես» հանդեսի սվալներով, Մերբիայի ուղղափառ եկեղեցու գոյություն ունեն չափավորական և ազգայնամուլ ուժեր: Եթե այսօր այդ երկու տարածքում լուծեր միավորվում և Միլոսեւիչի հրաժարականն են դաժանում, դաժանում այն է, որ չափավորականները բարոյապես անընդունելի են համարում նախագահի գործողությունները, իսկ ազգայնամուլները դասադասում են ժախողման հասցրած նրա ֆաղափարականությունը:

Մերբիայի եկեղեցու նոր դիրքումը զգալիորեն ուժեղացնում է նախագահ Միլոսեւիչի վրա գործադրվող ճնշումները, և անհավանական է, որ նրա հովվադասի հեղինակությունը չափազանց բարձր է:

Պ. Բ.

Մարոկկոյից հեռո Օլբրայթը մեկնելու է Միջին Արեւելք

Մեթյեմբերի 1-ին, Ռաբար հասնելուն դեռ, ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մարկ Օլբրայթը հանդիպել է Մարոկկոյի քաղաքական Մուհամեդ 6-րդի և վարչապետ Աբդու-Ռահման ալ Յուսուֆիի հետ: Այցը մասամբ առնչվում է նրա ներկայիս միջինարեւելյան քաղաքականությանը: Ինչպես նշել էին «Ազգայն», Օլբրայթը մեթյեմբերի 2-ին ուղեորվելու է Եգիպտոս՝ ներկա լինելու Պաղեստինա-իսրայելական «Ուայզմեն» համաձայնագիրը իրականացնելու շուրջ նոր համաձայնագիր ստորագրելու արտոգործությանը, մասնակցությունը Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի, Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի, Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Բարաքի և Հորդանանի քաղաքական Աբդուլահ 2-րդի: Եվ չնայած Պաղեստինի և Իսրայելի բանակցողները լիակատար համաձայնության չէին եկել մինչ Օլբրայթի ժամանումը Եգիպտոս, բայց և այնպես բոլոր ցուցանիշները մասնաճյուղում էին, որ դա կհասարկվելու է «վերջին դաժան» բանակցություններում:

Դեռես Ռաբարում ԱՄՆ-ի դիվանագիտության ղեկավար 2 կողմերի հորդորեց կնքել ճշյալ համաձայնագիրը, նշելով, սակայն, Միջին Արեւելքի մասնակցության կարևորությունը խաղաղության գործընթացը համարելու գործում: Տիկին Օլբրայթը լավ գիտակցում է սարածաբանի հիմնախնդիրների սերս փոխկապակցվածությունը, ուստի և իր ստանձնած դժվարին և զգայուն առաջնությունը Միջին Արեւելքում: Այս ծիրում ուզագուց է, որ նրա ժամանելու նախորդին Արաֆաթը հանդիպել էր Երուսաղեմի հանձնախմբի

նախագահ, Մարոկկոյի քաղաքական Մուհամեդ 6-րդին, որը կոչ էր արել Իսլամական համագումարին դաժանող այդ հանձնախմբի հանդիման ռուսափույթ կայացումը: Իսկ Երուսաղեմի կարգավիճակի հիմնահարցը նման է գերզգայուն օտուրի, որին սխալ ու անարդար մոտենալու որեւէ ֆայլն ի զորու է փլուզել կարգավորման նախորդող ասաջընթացը:

Հայտնի է, որ Վաշինգտոնը մեծ ուժադրություն է դարձնում նաեւ արաբական Մարդիքի տարածաբանին: ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մարոկկոյի քաղաքական և վարչապետի հետ լեճակել է մի քանի քաղաք, այդ թվում՝ Ամերիկայի առաջարկած գործընկերության նախագիծը (Մարոկկոյի, Ալժիրի և Թունիսի հետ), Արեւմտյան Սահարայի և Մարոկկո-ալժիրյան մեծեցման հեռանկարները: Օլբրայթը հայտարարել է, թե ԱՄՆ-ը ստատում է Մարոկկոյին՝ իր տարածքային միասնականությանը հասնելու ուղղությամբ: Հասկանալի է, որ առաջին հերթին սա վերաբերում է անկախության ուղին ընտրած Արեւմտյան Սահարային: Սակայն զարգ չէ, թե դա վերաբերվում է արդյո՞ք Իսրայելի գրաված Մարոկկոյի Թաբա և Մալիա ֆաղաներին, որոնք նույնպես դաժանում է Ռաբարը: Ինչպէ՛: Օլբրայթի քաղաքական այս առաջին հանգրվանը կարելի է դիտել որմես Ռաբարին ցուցաբերած Վաշինգտոնի աջակցության շարունակություն, ինչի մասին նախագահ Քլինթոնը և ամերիկյան դեմոկրատներն ազդեցիկ դաժանություններ հաճախ են արտահայտել:

ԱՄՆ-Ի ՄԱՐՈՒԿԿՈՒ

«Իբերիա» և «Ֆիներ» ավիաընկերությունները միանում են «Մեկ աշխարհ» խմբին

ԵՐԵՎԱՆ, ԱՅՊՏԵՍՔԵՐ 1: «Իբիսի Էրուեյզ» ավիաընկերության Լոնդոնի կենտրոնավայրից ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ այսօրվանից սկսյալ խոստանալան «Իբերիա» և «Ֆիներ» ավիաընկերությունները միացել են «Մեկ աշխարհ» (OneWorld) խմբին, նախապես կեղծով ընդարձակելով վերջինիս ծառայությունների ցանկը:

Երկու ավիաընկերություններն էլ մասնուցելու են «Մեկ աշխարհի» ողջ դրությունները, ներառյալ փոխադարձ քոֆային ծրագրերի և ծառայությունների համասեղումը: «Իբերիայի» և «Ֆիների» աշխատակիցները նույն օգնությունն ու նյութերը կստանան նաև մասնուցելու «Մեկ աշխարհ» խմբի յուրաքանչյուր ուղևորի, անկախ այն բանից, թե նա խմբի անդամ ավիաընկերություններից ում համախորհրդ է:

Միանալով «Մեկ աշխարհ» դաժանին, զույգ ավիաընկերությունները վերջինիս ցանցը ընդարձակում են 50 նոր հանգրվաններով, ցանցի ողջ հանգրվանների համագումարը հասցնելով 650-ի, իսկ օդանավակայանների հասուկ տրասպորտան սրահների թիվը՝ 320-ի, կարողանալ են հաղորդագրության մեջ:

Ողջունելով նորեկներին, «Մեկ աշխարհ» խմբի ներկայիս անդամներն և «Ֆիներ» եղանակով՝ զվտալոր վարիչ Տուրեմ Դոն Կարին ասաց, «Մեկ աշխարհ» զարգացում է «Մեկ աշխարհի» ուղևորներին անընդհատ նոր ծառայություններ մատուցելու մեր ջանքերի տեսակետից: Բարձրամակարդակ այս երկու ավիաընկերությունների միանալը մեր խմբին նախապես կբերի ավելացնելու է մեր ներկայությունը Հյուսիսային և Հարավային Եվրոպայում, զգալիորեն ընդարձակելու է մեր ծառայատրոդակալան հնարավորությունները դեռի Լատինական Ամերիկա»:

«Մեկ աշխարհ» դաժանին սկիզբ առավ 1999 թ. փետրվարին «Իբիսի Էրուեյզ», «Էմերիկոն Էրայնզ», «Կանադիան Էրայնզ», «Կարեյ Փասիֆիկ Էրուեյզ» և «Քանաս Էրուեյզ» ավիաընկերությունների նախածոնությունները և միջուկ, նրա սակ ունենալով ավելի հարմարավետ դարձնել երկրագնդի ուղևորների ծառայատրոդությունները: 2000 թ.-ին այս դաժանին կմիանան նաեւ «Լան-Չիլե» ավիաընկերությունը

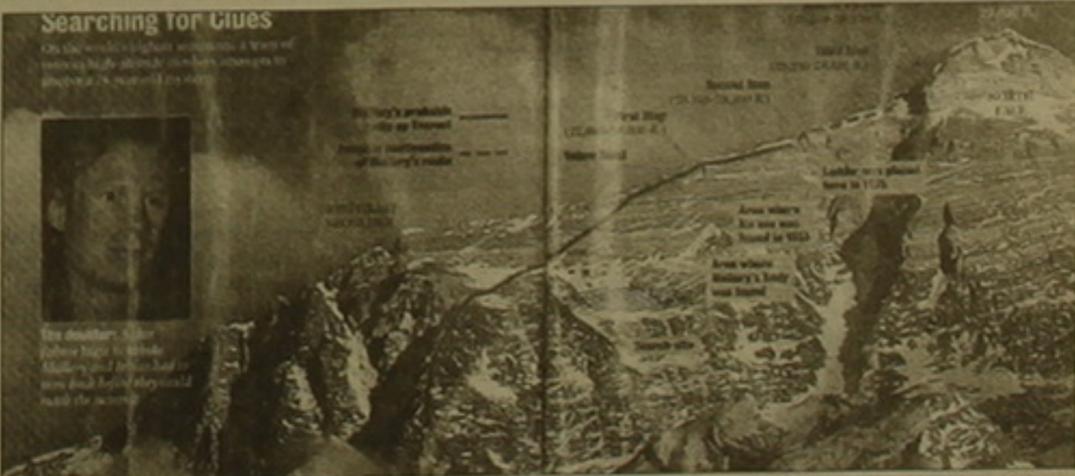
«ԻԲԻՏԵ ԷՐՈՒԵՅՈՒՆ» Երևանյան գրասենյակ

75-ամյա առաջադեմի թույլ կողմերը

Մարդը, որը գտել է Մալորիի մարմինը, ենթադրում է, որ լեռնագնացը չի հասել Էլվերեսի գագաթը

- Դուր հասել է գագաթ, ինչ էլ կարծում, Մալորին 24 թ. անցել է ողջ ճանապարհը:
- Վերջնական դասաստիան երեւի չհայտնի էր: Բազմաթիվ անդամախախտումներ կան, անհնար է, բայց դասելով այն ամենից, ինչ տեսնվում է, ճանապարհի երկարությունը ու բարձրությունը, Ջորջի մարմնի վերջնական հանգրվանից, անհնար են համարում, որ նրան տեղ հասած լինեն և վերադարձան:
- Դուր Մալորիի մարմինը գտավ հեռագրողը համար նախատեսված սարածից դուրս: Դա ինչո՞նք էր դաժանը:
- Պարզապես ես հարցի: «Ո՞ր Բեյն կլինի Ջորջի մարմինը ծնախորհրդը»: Մինչ նրան գտնելը երկու մարմին գտա: Քայլերից և 5 ռոմեից տեսա Ջորջի մարմինը:
- Մալորիի մարմնի դիրքից կարող էի ասել, թե ոնց է նա ընկել:

1997 թ. մայիսի 1-ին Էլվերես լեռան գագաթը հասնել այդ նրա անհայտ լեռնագնացների արժանախառնը գտել է 75 տարեկան մեկ անհետացած քիմիկոսի լեզվով Մալորիի մարմինը: Ասկայն զվտալոր հարցին դասաստիանել այդպես էլ չհաջողվեց: Մալորին և նրա ուղեկից Էնրյու Իոլինը հասել են գագաթ: Արժանախառնը անհայտ, 36-ամյա Կոնրադ Անկերը ողջ է գտել նրա ստան լավ միտոլոգիական մարմինը, իսկ հետո հասավ մինչև գագաթ, կարծում է, որ դա այնքան էլ հավանական չէ: Հասկանալի է «Նյուզդիմում» տրագիկոմի հարցազրույցից:

հիսնամյալ ավախան կլինե, անհավասարի:
- Դա նրա ուժերից վե՛ր էր: Ես փորձեցի ավախանիս եր: Երեւի վարդիտներից առաջինն էր ես և ուղի հարեց իրենից հետո եկողների՝ մեզ համար, ում համար այդպիսի մասնագիտություն է: Այն ժամանակ, երբ օժանդակ սարավորումները դեռ ցաս անկատար էին, Ջորջը իր հայրենի հարավարեւելյան Անգլիայում ցաս ժայռ է մագլցել: Ասկայն նա բարձրալիս մահացավ, դա արդեն լավ չէ: Դե՛ս է կարողանալ դաժանել ծեր լեռնագնաց: Երբ իմ հարցնում են ո՞րն է նրա սակ, ես դասաստիանում եմ ծեր մարդ դաժանել:
- Ո՞ր են, ուս ծեղ, հասել Մալորին և Իոլինը:
- Երկուրդ ֆայլին, 28 հազար ոս-

նայալի բարձրության վրա:
- Իսկ ինչու՞ չեն շարունակել:
- Ես անցնում եմ ընդամենը երեք ժամ, որից հետո խանգարել է սրտաբանը: Լամպերը տաժանը մոտացել են ճամբարում, դրանք գտնվել են 9 տարեկան, 1933-ին և դեռ աշխատել են:
- Իսկ եթե նրանք այնուամենայնիվ բարձրացել են:
- Ես կուզեի ասել «սեյ են», բայց կարծում եմ հավանական չէ: Երկուրդ ֆայլը 55 մետր լեռնոս ու ժայռոս տարած է: 1975 թ. չինացիները բարձրացել և մետաղա սանդղակ են հարմարեցրել, որն օգնել է հետագա այդպիսիներին: Այս անգամ մենք դրանից չօգտվեցինք: Ժամանակն էլ չի համադասաստիանում: Ենթադրում է, որ Մալորին և Իոլինը ժամում 204 ֆայլ են արել,

մինչդեռ ես և Դեյվը (Դեյվ Հան) միայն 133 ֆայլ էինք անում:
- Իսկ ինչպիսի՞նք էր գագաթը:
- Այնպես չէ, ինչպես դասկերում են լեռնագին դասաստներից: Չեն երեւում ոչ Մակալուն, ոչ Տիբեթն ու Լեոպալը: Ուղղակի կարողս երկնի է վերելում, իսկ ցուրը ամոլեր: Հաս հանգիստ է Քամի չի փչում: Գլխուղի է երաժեշտության փոքրիկ լիկ: Պարզապես դիտելով քաղաքի անհետ փայլերը և ուղեղի սխոյուն աշխատել:
- Այդ վայրկյանների համար արժե՞ մեռնել:
- Լեռներում ոչինչ չկա, ինչի համար արժե մեռնել, նույնիսկ ստանցել մասնորդ կամ կորցնել ինչ-որ բան: Եթե դու մեռած ես, ուրեմն արդեն կենդանի չես, իսկ դա լավ չէ:

...Ն իկոլոն, հսկա, հանճարեղ և իկոլոն սարսափախար լսում է իր նվագը: Ու հմայված է: Կարեւոր, անչափ կարեւոր խոսք է ասվում ոչ միայն Պագանինի տոնի այս անհիմնական համար, այլև մարդկության համար:

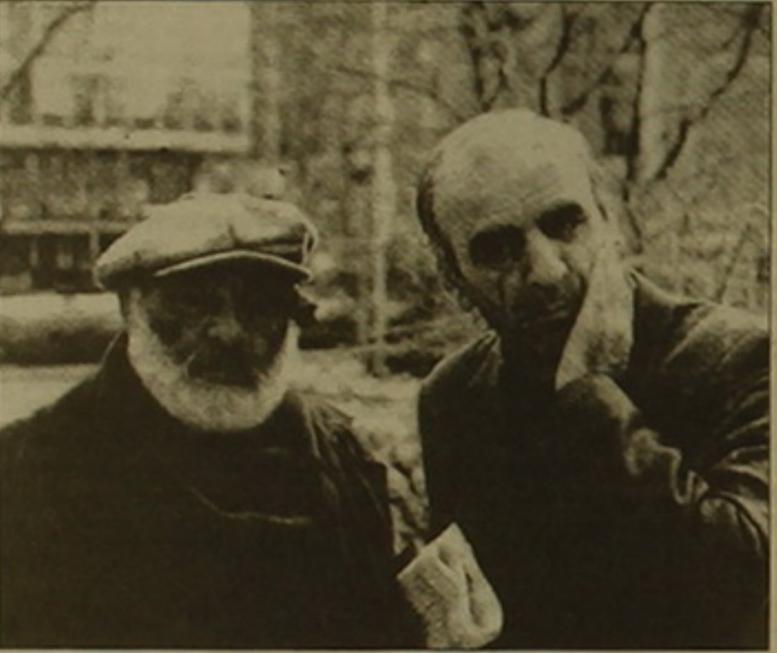
լու: Հաց թխող դասավանդ: Պանիր անող ձեռներ: Պանիրն արվում-արարվում է: Հի դասաստվում: Կրկին սարե: Եթե կարողանում ես ղոկվել երկրային մեղեքից, գայթակղություններից, անգամ ֆաղություններից, աղա զայիս, հասնում ես (զնում, հասնում ես) Աս-

ոավոս: Մնչացող կով: Հարսանիի դասաստվող մարդիկ: Չուռնայի նվագի փորձ: Հարսը խոսոր դասնով: Չուռնայի ծայն: Թմրուկի ծայնը չկա: Ոչխարի զխիսն ժաղապեն են կաղում: Դուռը բռնած մարդիկ: Գյուղական հարսանի: Պարող ձեռնակներ: Օրհնանքներ:

Աշխարհի ուրիշ մի վայրում ավելի երջանիկ ես լինելո՞ւ

բոլոր ժամանակներում աղոթող մարդու համար: Սարսափելի է այդ խոսքը, որովհետև երկրային չափումների մեջ չէ, անգամ ամենավառ երեակայությունից դուրս է... «Կաղիզները»...

«Տարվա եղանակներ»: Գեոուն խեղդվող ոչխար: Փրկող մարդ: Հսկա գեո: Գիտեր: Ամո: Ծանր ամո: Խաղաղ երկին: Ամոյր դանդաղ ցարժվող: Խաղաղ սեռ: Տիեզերական անեզրության սարսափելիությունը զգալի է, որովհետև դասկեր երկրային չափումների մեջ չէ: Մարդկանց դեմեք խոսոր դասնով: Ոչխարի հոս: մակաղած: Անցնող, ցարժվող հոս: Կովերի նախիր: Թունելով անցնող ոչխարի հոս է կովերի նախիր (Պուլեկի լեռանցի թունելն է, Ասեփանականի օրջանում): Մակագրություն կաղերից հեռո. «...հոզներ»: Թունելից դուրս եկանք: Մարեով անցնող ոչխարի հոս ու կովերի նախիր: Ինչ ու ֆո մեջ մնացած նախրային բնագող հզորության դասրան կարող է սեղծել այնքան ժամանակ, քանի դեռ թունելի մեջ ես, Աստծո մեծությանն անհաղորդ, մարդկային չափումներ ես անում միայն: Մարեով անցնող ոչխարի հոս: ու կովերի նախիր: Հովվաչուս: Հեծվորներ: Կրկին հեծվորներ: Խոսք բերող մարդիկ: Մարից են իջեցնում խոսքը: Հսկա դեզերը գլորում են: Դրան ուր-ուր է փուլ են գաղու մարդու վրա: Գայիս են, ահա, ահա, գայիս են, փուլ են գա-

ծո մեծության զնահասմանը: Ջրով անցնող շուն: Փորձում է փրկվել խեղդվելուց: Ինքը գեո է մեկ խեղդվող ոչխարին փրկելու համար: Հիմա ինչ է ուզում փրկվել: Գառներին գրկած գեոս անցնում են մարդիկ: Կողմից դեմեր: Կողմից: Առնական: Խիստ: Անթարգմանելի: Անչափ դժվար անցում: Կրկին խոսք դեզերը սարից գլորող մարդիկ: Անծրե: Գիտեր: Այս է: Մարդկային կյանքն այս է: Բեզ թվում է, թե որեւէ այլ վայրում օտս ավելի հե՞տ է: Կրակ: Գիտեր: Բվի ծայն: Ոչխարի մակաղած հոս: Ա-

Պարող հարս: Աթարի ջահեր: Հարսանիքը ծնեռով է, բայց չենք մրտում, որովհետև մենք մտածում ենք, որ հարսանիքը երջանկության նշանն է: (Մտազարվո՞ւմ ենք): Չյան մեջ զլորվող մարդ ու ոչխար: Չյան միջով անվերջ իջնում են մարդ ու ոչխար: Բարերի միջով ներքե սահող մարդիկ: Բեզ թվում է, թե երկրի վրա ուրիշ մի վայրում ավելի լավ է: Մակագրություն: «Սա է ֆո երկիրը»: Արավազը Փելեյամի ֆիլմը: «Տարվա եղանակներ»: ՄԵՐԳԵՅ ԳԱՆՈՒՄՆ:

Գիրք, որը հասնագիտական արժեք ունի «Տայասան, երկիր եւ մարդիկ» գրքի շնորհանդեսը

Երկու հարյուր էջից բաղկացած «Տայասան, երկիր եւ մարդիկ» գիրք-ուղեցույցը հիմնականում մի հանրագիտական է, որից օտարերկրյա գրասարքիկները ձգարիս տեղեկություններ կարող են փողել մեք երկրին վերաբերող ամենաբազմազան հարցերի վերաբերյալ: Այն ոուսերեն, անգլերեն եւ զերմաներեն լեզուներով, ղոյիզ-րաֆիական բարձր մակարդակով լույս ընծայեց «Տիգրան Մեծ» փակ բաժնետիրական ընկերության հրատարակությունը՝ 2000 օրինակ տղաֆանակով:

Գիրքը կազմել են եղիեք Մարգարեի եւ Կոնստանդին Խուրապեղյանը: Վերջինս նաեւ գրի խմբագիրն է: Ցավով, վաստակաւաս գիտնական, Տայասանի Հանրագիտարանի զխավոր խմբագիր Կոնստանդին Խուրապեղյանը վաղաժամ մահվան դասժառով չեստավ իր կազմած եւ խմբագրած գրի Ենդհանդեսը: Իսկ այն տեղի ունեցավ երեւանում, արտասահմանյան երկրների հեռավորային կաղի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում: Արարողության մասնակիցների թվում էին նաեւ Տայասանում հավասարմագրված օտարերկրյա ղիվանագիտության ներկայացուցիչները: Իրենց էլույթներում «Տայասան, երկիր եւ մարդիկ» գրի լույս ընծայումը գրահրատարակական կաղեր երեւոյթ համարեցին կինոգեո Դավիթ Մուրադյանը, արվեստաբան, զերզգիտական դաստիարակության հանրաղեակական կենտրոնի սնօրեն Հենրիկ Իզիթյանը, հրատարակության հեղինակներից եղիեք Մարգարե: Վերջինս ընթերցեց նաեւ բեղիմարակ մեք հայրենակցուկի Վերա Մովսիսյանի ուղերձը՝ գրի հրատարակության աղթիվ: Եւենք, որ Վերա Մով-

սիսյանը աղակցել է գրի հրատարակության գործին: Ենդհանդեսին ներկա էր եւ էլույթ ունեցավ նաեւ Տայասանի Հանրաղեոությունում Գերմանիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսղան Կարոլա Մյուլլեր Յոլթենմիլերը: Դեսղանը մասնավորաղես ասաց, որ Տայասանը գրոսարքության ներում ունեցող երկիր է եւ «Տայասան, երկիր եւ մարդիկ» ձեռնարկի միջոցով օտարերկրացին օտս կարժ ժամանակամիջոցում կարող է դասկերացում կազմել աղխարիի հնագույն ժողովուրդներից մեկի դասություն եւ ներկայի մասին: Դեսղանը խոսեց նաեւ իր երկում բնակվող Վերա Մովսիսյանի հայրենանվեր գործունեության մասին, բարեբար, որը զգալի ներդրում կասարեց ուղեցույց գրի հրատարակման գործում: ՆՈՐԻՎ ԵՈՐՈՒՄՆՈՒՄ:

Լինելության եւ հավերժության խաչմերուկում

Երկ երեւանի նկարչի ճանը բացվեց նկարչուկի ու ֆանդապագործ Մարիամ Հակոբյանի ցուցահանդեսը: Վերջին 10-12 տարիների աղխասանների հանրագումարն է ներկայացրել արվեստագեոը, օուրջ 130 աղխասան գրաֆիկա եւ ֆանդապ:

Նկարչության մեջ աղխասում է մոտողիկ ու խաղը տեխնիկայով, իսկ ֆանդակում է ֆարի, փայտի ու բրոնզի վրա: Ցուցահանդեսին հիմնականում բրոնզե ֆանդակներ էին: Նկարչության մեջ հաժխակի էր անդրադարձել տիեզերին ու աղխարիստեղծմանը. «Նախանյութ», «Անրաղխարի», «Հրեոակներ», «Հայնություն», գրաֆիկական աղխասաններում անհասն է՝ ու նա դայաղը, իսկ ֆանդակագործության մեջ

կինն է իրականի ու անհրականի խայնեռուկում: Տարբեր արտերում, կյանի բոլոր դստերումներում արտագուկված է կինը՝ որղես «Արեի աղիկներ», «Անծրեի ասվածուկի», «Թա» ու «Եվա» ու մեկ էլ «Ջութակահարուկի»: Ողղես հայ արվեստագեո Սրա մոտ սուր է արտահայեված բնության ու հային հավերժ հուզող լինելու զգացողությունը: Մարիամ Հակոբյանն, ավարտելով երեւանի գեղարվեստական ինստիտուտի ֆանդակի բաժինը, հեոագա տարիների ընթացում մասնակցել է բազմաթիվ միջազգային ցուցահանդեսների ու փաղասոների եւ արժանացել տարբեր մրցանակների: ԳՈՒՄՆ ՄՈՐՈՒՄՆՈՒՄ:

ԼՍՍ ԱՆՁՅԵՆՍ

Անուանի գրող Մեկիան Ալազազեան ենթարկուեցաւ սիրտի ծանր վիրահասուրեան

Լուս Անջելեսից ճանաչուած լրագրող Յակոբ Պողոսեանը տեղեկացում է: Մեղսեմբերի 1-ի վաղ աղաւտեան, Լուս Անջելեսի նեանաուր USC համալսարանի, իհուանդանդին մեջ սիրտի ծանր վիրահասուրեան ենթարկուեցաւ անուանի գրող Մեկիան Ալազազեան: Մի ֆանի տարի է վեր կը նախասեսուրե այս վիրահասուրիսը սիրտի երեք մայր երակներու խցանման դասժառով, սակայն գրողը միեո կը յամաներ յեսածգել վիրահասուրիսը աղաւիսելով յանձնարարուած դեղորային: Անակնկալ բարդութիւններու աղթել չզգնուելու համար, բժեակական խուսմըը հրոուում կը կայացներ անյաղաղ կասարել վիրահասուրիսը: Հիւանդանդն եւ ընտանիքի անդամներն մեք ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն, վիրահասուրիսը անցած է բարեյաջող, եւ ներկայիս ան կը բոլորէ աղաւիսման օրջան մը, որմէ ետ կրնայ տու վերաղաոնալ: Մեկիան Ալազազեան Լուս Անջել-

ԵՐՈՒՍԱԳԵՍ

Հանգեաւ ի Տէր

Երուսաղեմից ստացված հեոատիղ հաղորդագրությամբ երուսաղեմի հայոց դասրիար, ամենաղաղիվ Տ. Թորոմ արվ. Մանուկյանը սրտի կսկիծով ժանուցում է Ար. Յակոբեանց միարանութեան անդամ, հոգե. տ. Անուուական ծ. վարդաղեո Ճղջանյանի անակնկալ վախճանը, որը տեղի ունեցավ 1999 թ. օգոստոսի 28-ին, սրտի կաղվածից: Անուուական ծ. վարդաղեո Ճղջանյանը ծնվել է 1931 թ. Հալեղում, 1944-ին դարձել է ժաղանգաղիւրաց վարժարանի աւակերտ, կուսակրոն ֆահանա է օծվել 1951-ին: Աղխասել է ուսուցիչ, ֆարողիչ եւ հոգեուր հովիվ երուսաղեմում, Յաֆայում, Հայֆայում, Ամմանում եւ Եվեղիայում: Անուուական ծ. վարդաղեո Ճղջանյանը հայտնի է որղես նախ խոսոր գիտնական: Գիտական օրջանակներում հայտնի են նա բարձրագուր ուսումնասիրությունները Համմուրաղի օրենքների, Հայայ Աժաղանի գիտական ժաղանգության, լեզվագիտական եւ հնագիտական այլ ուսումնասիրությունների մասին: Հայոց էլեղեցիին եւ հայ գիտական աղխարիը մեծ կորուտ կրեցին: ԳՈՒՄՆ ՄՈՐՈՒՄՆՈՒՄ:

ՀԱՍՄԱՆՍՈՒՄԻՆ ԽՈՒՆԵՐ

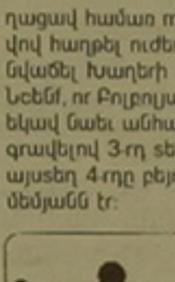
Մեղանի թենիսիստներն ավարտեցին ...

Համահայկական խաղերում մարզական արդյունքներն ավարտեցին փոքր թվով մարզիկները: Թիմային խաղերի մասին արդեն տեղեկացրել ենք ընթերցողներին: Իսկ երեկ «Դինամո» մարզադահլիճում որոշվեցին նաև անհատական մրցումների հարթոցներն ու մրցանակակիրները: Եզեմ, որ բոլոր հանդիպումներն էլ անցան լարված, հետաքրքիր մրցումներով:

Խաղերի բացարձակ չեմպիոնուհի դարձավ երեսուցի Արմինե Մակինյանը: Սենսաշոկերի եզրափակիչում նա 3-0 հաշվով հաղթեց իր թիմակից Մարինա Սահակյանին: Իսկ նրան ընկերակցելով Եզեմը նաև զուգախաղերը: Վճռական հանդիպման ժամանակ Մակինյանն ու Սահակյանը 2-0 հաշվով դուրսուրս մասնեցին Լուսինե Լիզոյան-Անահիտ Կոչյան զույգին:

Տղամարդկանց մրցումների մենախաղերի չեմպիոնի կոչումը փոխանցվեցին երեսուցի թենիսիստներ Ռուբեն Գայրաբաբյանը և Դավիթ Մարգարյանը: Ավելի ուժեղ գնվեց Գայրաբաբյանը, որը հաղթեց 3-0 հաշվով: Զուգախաղերի վճռական հանդիպումից առաջ թվում էր, թե ավելի գերադասելի են Գայրաբաբյան-Մարգարյան երկուսի հնարավորությունները: ԶԷ՝ որ նրան էին անհատական մրցումներում խաղալիք չեմպիոնի կոչումը: Մակինյան այլ կերպ էին տրամադրված նրանց մրցակիցները Դավիթ Գայրաբաբյանը (Երևան) և Արմինե Լիզոյանը (Թեհրան): Այս «միջազգային թիմը» կարողացավ համարյա 2-1 հաշվով հաղթել ուժեղ մրցակիցներին և նվաճել Խաղերի չեմպիոնի կոչումը: Եզեմ, որ Բոլորյանը հաջող հանդես եկավ նաև անհատական խաղերում զրավելով 3-րդ տեղը: Ավելացնենք, որ այստեղ 4-րդը թեյուրքի Ռազմիկ Ենձեմյանն էր:

Թենիսի մրցումներում որոշվեցին այն երկու մարզիկները, որոնք վճռական խաղում կվիճարկեն չեմպիոնուհու կոչումը: Դրանք են Մարի Գայրաբաբյանը (Լոգան) և Աննա Գասարյանը (Թբիլիսի), որոնք մրցումները իրենց թղթեցին երեսուցի թենիսիստիկներին: Միայն այսպես հաղթեց Թեհրանի Սիմոնյանին (6-4, 6-3), իսկ Գասարյանը Սոնա Մարինոզյանին (6-1, 3-6, 6-2):

Տղամարդկանց մրցումներում, որտեղ մասնակիցներն ավելի ցածր էին, առայժմ կառուցվել էր խաղերն են ավարտվել: Ֆավորիտ համարվող թենիսիստները հաղթեցին իրենց մրցակիցներին և հաջորդ փուլ մասնակցությունը (Լուսինե Լիզոյանը (Լուսինե) դուրսուրս մասնեց Դավիթ Բաբայանին (Երևան) 6-4, 6-1, Ալեքսանդր Գարսիայանը (Բեյրութ) Դավիթ Զոհրաբյանին (Երևան) 6-1, 6-2, Գարսիայանը Սոֆյանը (Երևան) Դավիթ Գայրաբաբյանին (Երևան) 6-3, 6-0, Տիգրան Մարտիրոսյանը (Երևան) Կարեն Մելիքյանին (Երևան) 7-6, 6-4: Այժմ կհասնեցան փուլի խաղերում կարգին Գեորգյան-Գարսիայան և Սոֆյան-Մարտիրոսյան զույգերը:

Որոշվեցին բասկետբոլի մրցաժամի արդյունքները: Տղամարդկանց մրցումներում Կարեն Կարենյանը (Երևան) և Մարի Գայրաբաբյանը (Երևան) հաղթեցին իրենց մրցակիցներին: Մարի Գայրաբաբյանը (Երևան) և Մարի Գայրաբաբյանը (Երևան) հաղթեցին իրենց մրցակիցներին: Մարի Գայրաբաբյանը (Երևան) և Մարի Գայրաբաբյանը (Երևան) հաղթեցին իրենց մրցակիցներին:

Մյուս կողմից, տղամարդկանց հաջորդ փուլ մասնակցությունը կհասնեցան փուլի խաղերում կարգին: Մյուս կողմից, տղամարդկանց հաջորդ փուլ մասնակցությունը կհասնեցան փուլի խաղերում կարգին: Մյուս կողմից, տղամարդկանց հաջորդ փուլ մասնակցությունը կհասնեցան փուլի խաղերում կարգին:

Չորս տղամարդկանց մրցումներում: Տղամարդկանց մրցումներում նոր հաջողության հասավ առաջատար Զորիկ Ամիրյանը (Երևան):

Պարտության մատնելով Լեոն Ենտիսյանին (Չարենցավան) նա վասակեց 4 միավոր և այժմ միանձնյա զիտավորում է մրցաառաջին արդյունավետ: Կես միավոր դալան ունեն Տիգրան Սահակյանը (Երևան), Բորիս Մանուկյանը (Մասիս) և Վարդան Մովսիսյանը (Միսիս): 8 մասնակիցներ վասակել են 3 ավան միավոր: Կանանց մրցումներում առաջատար Միհրանուկ Անդրեասյանն է (Եջմիածին), որը սեյ խաղադաշտում առավելության հասավ սիսիստի Ցոլիկ Դանիելյանի նկատմամբ: 3.5 ավան միավոր են վասակել Եուսան Չիրակյանը (Վանաձոր) և Գեորգին Միսիսյանը (Գրազդան): Ցոլիկ Դանիելյանը, Անահիտ Դանիելյանը (Ասեփանակեր), Աննա Գասարյանը (Գրազդան) և Բնար Մուրադյանը (Բեյրութ) ունեն 3 ավան միավոր:

Ֆուտբոլային գործակալների փոփոխություններ

Ֆուտբոլի միջազգային շուկայում միջնորդ գործակալները դարձել են անհրաժեշտություն: Թեև ակումբներն ու ֆուտբոլիստները միջնորդներին չեն սիրում ստիպարային և զանազան մեխանիզմների մասնակցությամբ, բայց ստիպարներն են համակերպել նրանց գոյությանը, և անհրաժեշտ է ֆուտբոլիստների տեղափոխությունների ընդհանուր խոսքը եկամուտներ են ապահովում ակումբներին: Միջնորդ գործակալները միջնորդված են ստանում խաղացողների տարեկան ընդհանուր եկամուտների համեմատ: Այդ գումարի յառի որոշում է բանակցությունների ընթացքում փուլ առ փուլ կազմելով խաղացողների եկամուտների 6-10 տոկոսը:

Տեղափոխության դեղին ֆուտբոլիստի աշխատանքային դաշտնազարկի խզման մասնակցությամբ վաճառող ակումբի ստացած գումարը միջնորդին չի վերաբերում: Այսպես, «Արենալից» «Ռեալ» և Լիդզա Անգլիայի տեղափոխության դիմաց անգլիական ակումբը կստանա 35,7 մլն դոլար, բայց Անգլիայի միջնորդ գործակալ Մարկ Ռոբինսոնը միջնորդված կստանա միայն ֆուտբոլիստի առաջիկա եկամուտների համեմատ: Ի դեպ, ֆուտբոլային տեղափոխությունների մասնակցության մեջ սա երկրորդ խոսքը գումարն է: «Ռեալի» հետ մրցանակազոր կնքված է 7 տարով: Անգլիական ակումբն ակումբն 30 հազար դոլար, այնպես որ մրցանակազորի ընդհանուր գումարը 25 մլն է: Մարկ Ռոբինսոնը «Պոլս» հանդեսի թղթակցին հայտարարեց, թե «միջնորդվածի գումարը հայտնի կդառնա բանակցությունների ընթացքում և կկազմի մոտավորապես 1-1,3 մլն դոլար»: Ըստ որում, Ռոբինսոնը այդ խոսքը գործարկելու համար անհաջող է գնահատում, և անհրաժեշտ է գնահատելու նրա համարակալի խոսակցությունը: Ստիպարները և տեղափոխության մասնակցությունը օգտակար է: Ստիպարները «Երևանի» տեղափոխությունների դեղին ֆուտբոլիստի փաստական եկամուտներն անհայտ են լայն հանրությանը: Միջնորդներից ոման հայտարարում են, թե իրենց անսպասելի եկամուտը 4-8 հազար դոլար է: Այս «խոսքովանությունը» նրանց գործընկերների ծիծաղել է արժան: Դարկ է նեղ, որ հրապարակված թվերն իրականում արտահայտում են լոկ այն աշխատավարձերը, որ միջնորդ գործակալներն ստանում են որոշ տեղափոխությունների ընդհանուր կառավարիչներ: Միջնորդները մյուս եկամուտները և Երևանից հանրությանը տեսողական զուրկ են մնում:

ԼՈՒՐԵՐ

Ուկրաինացի առաջնությունում

Խոսքի մասին Մեծիկա Բաղդասարյանը ավարտեց թեթև աչքիկայի աշխարհի հերթական 7-րդ առաջնությունը: Ինչպես և ստանալով էր, վստահ հաղթանակ ստանալով ԱՄՆ-ի մարզիկները: Ամերիկացիները Եզեմին 11 ուկր, 3 արժան է 3 բունգե մեդալներ: Գերազանցեցին նաև Ռուսաստանի (6, 3, 4) և Գերմանիայի (4, 4, 4) մարզիկները:

Հակինտենն առաջ անցավ Իրվայնից

Բեյզիայի «Մոյա Զանկուամոյ» մրցաբաժանում անցկացվեց «Յոնուլա-1» դասի աշխարհի առաջնության 12-րդ փուլը: Մրցաբաժանում արդեն երկրորդ անգամ կրկնակի հաղթանակ ստանալով «Մախարե-Մեյն-դե» թիմի մրցաբաժանը: Առաջին տեղը գրավեց ռուսացի Դեյվ Կուլսհարը, երկրորդը՝ ֆինն Միկա Հակինտենը: Երրորդը «Յոնուլա» թիմի ներկայացուցիչ, գերմանացի Դայն-Դայն Զեյնցերն էր: Ընդհանուր հավաքված արժանատիների խմբում փոփոխություններ տեղի ունեցան: Աշխարհի չեմպիոն Հակինտենն այժմ վասակել է 60 միավոր և մեկ միավորով առաջ անցել «Յոնուլա» թիմի անդամ, իռլանդացի Էդի Իրվայնից (վերջինս բեյզիկայի փուլում միայն 6-րդն էր): Կրկնակի հաղթանակի ընդհանուր «Մախարե» կոնսուլտներն մրցակցությունում նույնպես առջեից է ընթանում: Մրցաբաժանի մասնակիցները սխալաբար հրաժեշտ սվեցին «Մոյա Զանկուամոյին»: Հավանաբար, այստեղ աշխարհի առաջնության փուլ այնպիսի անցկացվելու է: Բանք այն է, որ Բեյզիայի կառավարությունը հենց մրցումներից առաջ արգելեց ծխախոտի գովազդը տեղափոխված մրցաբաժանի մեխանիզմի վրա: Առաջնության մասնակից թիմերն այս անգամ համակերպվեցին այդ դաժանին: Իսկ հետագայում... ԶԷ՝ որ «Յոնուլա-1»-ն իր գոյությունը դառնա միայնակ և կհանձնվի միայնակ Ֆիդաների, նրանց գովազդների ընդհանուր:

Մեղանի թենիսի անհատական մրցումների հաղթողները

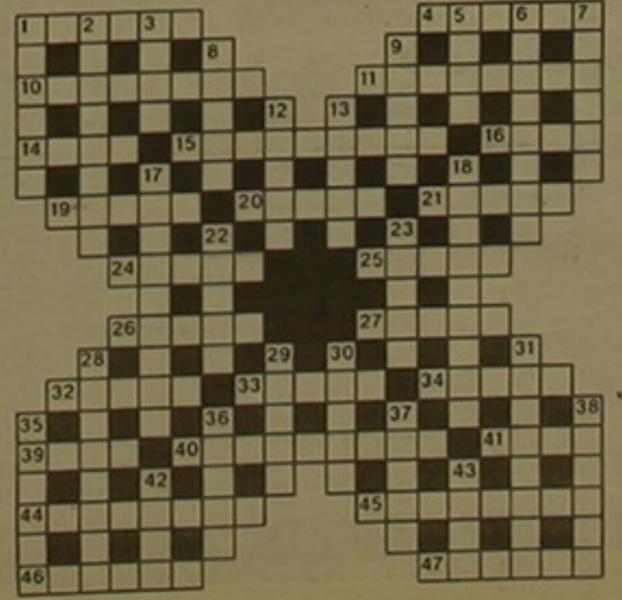
Նախորդ համարում տպագրված խաչաձևի լուծումները

Ուղղահայաց

- 1. Միսիսյան: 2. Իգուան: 3. Թեհրան: 4. Լուսինե: 5. Օսյան: 6. Կոռուֆորդ: 9. Խոմենի: 13. Մոդիլիանի: 14. Սերոբյան: 16. «Մելա Երևան»: 17. Ավանգրի: 22. Լուկաչի: 23. Զելեմին: 25. Սորոզի: 28. Ավանգրի: 29. Էլուրգ: 30. Բերսա: 32. Դայն:

Հորիզոնական

- 7. «Գիլգամեշ»: 8. Լուսինյան: 10. Բարս: 11. Գարսի: 12. Լուսինյան: 15. Մարգին: 18. Կենտ: 19. «Գեորգի»: 20. Բայրյան: 21. Գեորգի: 24. Միսիսյան: 26. Այլոն: 27. Վիսոն: 31. Եվուսեմ: 33. Գերբ: 34. Մարգ: 35. Անահիտ: 36. Դանիելյան:

Ուղղահայաց

- 1. Երևանի ընտանիքի մասնակցությունը: 2. Անվանի գրամայսեր, աշխարհի փոխչեմպիոն: 3. Վասակյանն ու Իրանի մրցումները: 4. Կանաչի անուն: 6. Լարավոր կամիսային նվազանք: 7. Մարտի 2-րդ օրը: 8. Արթուրյանի կոմպոզիցիոն: «Յոնուլա» թիմի ղեկավարը: 9. Մ. Գրուկո հայտնի մրցակցությունը: 10. Իրանի վրա նկատահարվել է «Յոնուլա» թիմի կողմից: 11. Արևմտահայ երգիչական գրող: 12. Արևմտահայ երգիչական գրող: 13. Մարտի մարտի մաս: 17. Լեո Դարաբաբյանի Բարձրագույն օրհան: 18. Վարդանյան մարզ Գյումրիի անվանումը: 23. Լար Դոսի «Ինչպես բեկեցին» մրցակցությունը: 28. «Լուսին» թիմի ղեկավարը: 29. Միջնորդային առաջնության կարծիք: 30. Բազմակողմից և վստահության մասնակցությունը: 31. Հակահատկորդ, ընդդիմացող, նախաձեռնող: 35. Հազարից քիչ: 36. Մանուկյան: 37. Բազմակողմից: 38. Հայկական դադարադաշտի ֆիլմ: 42. Դայնի «Կ» ծրագրի մասնակցությունը: 43. Երևանի և Երևանի Դարաբաբյան:

Հորիզոնական

- 1. Հայուհի, որին սիրահարված էր Ենթինը: 4. Զվարթնոս: 10. Լահանգ ԱՄՆ-ի հարավում: 11. Անվանական Միության մարզադահլիճ: 12. Անունը հայտնի է Ռուսոյի մարզում բուժված հեծկան ծիծաղի ցեղը: 14. Թուրքիայի մրցակցությունը: 15. Բաղաձև Լեոնային Դարաբաբյան: 16. Հասարակ: 19. Ն. Զարյանի «Հազարավան» վեպի հերոսներից: 20. Օուկալիսյան Բուրդաբաբյան, ուր աղբի է Անդրանիկը: 21. Կոմիսարի սեղանի մրցակցությունը: 24. Ցուրակյան լրագրի անվանում: 25. Ամերիկյան ինքնակազմակերպություն: 26. Ամերիկյան հայտնի ֆուտբոլիստ: 27. Բակերիա: 32. Զանգի ղեկավարը: 33. Անվանները դադար գարակալություններից: 34. Ցուրակյանի դադար: 35. Հայուհի օձի գլուխներով իրե: 39. Ասվածաբանական կերպար: 40. Մոլորածո: 41. Զուրաբյան: 44. Հայ կենսաբանական: 45. Եվրոպական ժեստեր: 46. Կենտրոնական նյարդային համակարգի գործունեության հանձնարարի դադար: 47. Մարգ Դանաստանի ինտերսարեկներ, Էգյան ծովի ափին:

